

LITERATURA

Dies d'estraperlo, de coragre i grisor al cor

Les dues 'nouvelles' d'aquest 'temps obert' ara reprès per Núria Cadenes mostren els rumbos que prenen la vida de postguerra dels Bastida, d'evolució "previsible" malgrat les diferències morals i ètiques en l'actitud dels seus protagonistes.

Manuel de Pedrolo va bastir les parets mestres d'un cicle monumental, que troba avui el tan anhelat relleu.

JOSEP GRAS

Una mateixa situació conflictiva, d'inici: dos desenvolupaments argumentals diferents, corresponents a les dues novel·les curtes que ha escrit Núria Cadenes (Barcelona, 1970) amb vocació d'homenatjar i, alhora, donar continuïtat a un dels projectes literaris més ambiciosos de les lletres catalanes contemporànies, que malauradament, tot i l'embranchida i la il·lusió del principi, va quedar estroncat a meitat de camí.

El 1969, Manuel de Pedrolo (l'Aranyó, 1918 - Barcelona, 1990)

va escriure *Cartes a Jones Street* i "*Conjectures*" de Daniel Bastida, els darrers títols del cicle *Temps obert*, que obrien l'anomenat llibre segon i que, segons el mateix autor, no tindrien successió. Els precedien nou novel·les que configuraven el llibre primer, escrites totes elles entre 1963 i 1967, tot i que no va ser fins a la dècada dels setanta que van començar a ser publicades (Ed. 62), però de manera desordenada, no seguint l'ordre establert pel prolífic autor segarrenç. Pedrolo, decebut per "la desconfiança amb què la sèrie era acollida" —amb aquestes paraules justificava la seva decisió—, abandonava el projecte no sense manifestar el desig que en el futur algun escriptor volgués agafar-ne el relleu.

I el dia de la represa ha arribat, de la mà de Comanegra i Núria Cadenes i d'aquests dos primers títols hereus de *Se'n va un estrany* (la segona novel·la en el pla cronològic del llibre primer de la magna obra pedroliana), a més de dos altres signats per Joaquim Carbó i ja editats. Amb una prosa empeltada de reminiscències rodoredianes, esmolada, servint-se sovint del diàleg indirecte integrat dins del curs del relat omniscient —cosa que li permet a l'autora retratar amb més precisió els neguits dels personatges—, i de la repetició, però en tons diferents de les mateixes frases fetes i de mots i expressions característics de la parla d'aquells anys (finals dels quaranta i dècades següents de la postguerra barcelonina i catalana),

Núria Cadenes

aquestes dues històries ens duen a un temps amb tuf de resclosit, de coragre als ulls i no tan sols a l'estómac, i d'estraperlo —com el que practicava la Quimeta, la cap de casa dels Bastida, mentre el marit es consumia de pena a la presó—, amb una escriptura aliena als escaçafalls, concisa, que diu més del que explica al paper.

I tant si és a través de la mirada omniscient de la narradora, com guiats per la veu d'algun dels protagonistes, sempre copsem aquest defici per agombolar-los enmig de la desolació i en l'esperança davant la mesquina imperant. L'autora no els jutja —si més no, no pas directament—, però s'hi acosta tant que de vegades sembla que se'n compadeixi. I, de retruc, el lector s'hi endinsa agraït, perquè el relat posseeix el vigor i la mala bava de les coses patides de prop i arrossegades durant anys fins a un ara que sembla molt diferent, però que ha mamat fel durant gairebé mig segle etern.

ALFREDO GAROFANO

El cert és que *La terra s'ho porta* i *No han donat la llum*, encara són dues *nouvelles* que capten l'esperit, els ambients —tripijocs, rancúnies clavades a les entranyes que esperen l'ocasió, sentiment d'impotència encastat a la mirada, murrieria— i el tarannà de l'extraordinari cicle novel·lístic. L'autora de la sorprendedora *Guillem* (2020) ha entès perfectament el complex plantejament de Pedrolo i l'ha recuperat amb saba nova que recorre de cap a cap aquestes pàgines.

Així doncs, seguim els dos rumbos diferents que pren la vida dels Bastida a partir d'un començament troncal, menats per veus narratives distintes i també amb canvis en el protagonisme dels personatges entre les dues novel·les: la Neus, a la primera, explica el perquè del seu allunyament de la família; mentre que en Daniel, el "fill preferit" de la Quimeta, deixa que sigui l'autora a la segona qui descriu els progressos que fa per ser una mala peça.

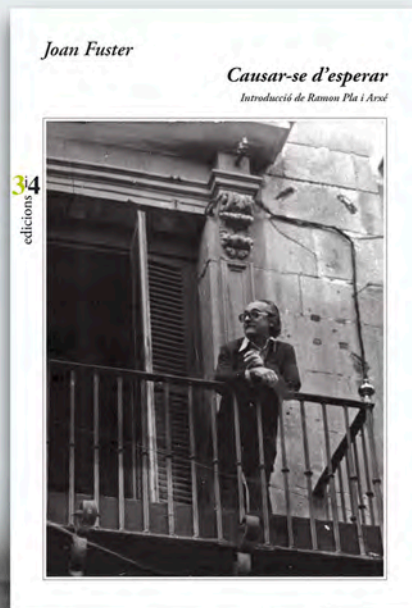
Temps de postguerra, inhòspit, que clivella l'ànima per sempre més: Manuel de Pedrolo i ara Núria Cadenes ens el recorden, per tal de no oblidar els orígens ni, sobretot, la bona literatura.

Temps obert: La terra s'ho porta / No han donat la llum, encara

NÚRIA CADENES

Comanegra
Barcelona, 2022
184 pàgines

CAUSAR-SE D'ESPERAR

de JOAN FUSTER
Introducció de Ramon Pla i Arxé

NOVETATS 3i4

Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual en
www.tresiquatre.cat

3i4